

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-1-355 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 11-10/195-67
Karar Tarihi : 23.02.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Mehmet Akif ERSİN,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖR : Mustafa Mehmet ÖZKARABÜBER, Özgür BAL

C. BAŞVURAN : Şahinler Madencilik Nak. Otom. San. İth. İhr. ve Tic. Ltd. Şti.
Dr. Sadık Ahmet Cad. No:59/7 Balgat/Ankara

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : - Madinsan Madencilik San. ve Tic. A.Ş.
Güvenevler Güneş Sok. No:1/4 Kavaklıdere Çankaya/Ankara
- Dalsan Alçı Sanayi ve Ticaret A.Ş.
1. Cad. Sincap Sk. No:12 Büyük Sanayi 06060 Ankara
- Doğan Alçı Panel Üretim Sanayi İthalat İhracat Pazarlama Ticaret A.Ş.
Büyük Cami Üstü Eser Nurdoğdu Apt. No:1 Yozgat
- Tepe-Knauf İnşaat ve Yapı Elemanları Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Bilkent 7. Cad. Alçıpan Fabrikası Bilkent Mevki Çankaya/Ankara
- ABS Alçı ve Blok Sanayi A.Ş.
Libadiye Cad. Soyak Göztepe Sit. 15. Blk. D:281-284
Küçükçamlıca 34700 Üsküdar/İstanbul

E. DOSYA KONUSU : Madinsan Madencilik San. ve Tic. A.Ş. (Madinsan)'nin ruhsatını elinde bulundurduğu Ankara ili Bala ilçesindeki alçı taşı madenini 8 yıldır neredeyse hiç kullanmadığı, bu maden sahasını elinde tutarak rekabet şartlarını istediği gibi belirlediği, söz konusu maden sahasının Madinsan Madencilik San. ve Tic. A.Ş.'nin tekelinden çıkartılarak daha verimli kullanacak işletmecilere ihale edilmesi gerektiği iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Başvuruda; Madinsan'ın ruhsatını elinde bulundurduğu ve 8 yıldır neredeyse hiç kullanmadığı Ankara ili Bala ilçesindeki alçı taşı madenini elinde tutarak rekabet şartlarını istediği gibi belirlediği, bu maden sahasının anılan teşebbüsün tekelinden çıkartılarak diğer işletmecilere ihale edilmesi gerektiği ifade edilmektedir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 02.11.2010 tarih ve 8337 sayı ile giren başvurular üzerine hazırlanan 05.01.2011 tarih ve 2010-1-355/İİ-11-259.ÖB sayılı İlk İnceleme Raporu, 12.01.2011 tarih ve 11-03 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş ve soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına 11-03/39-M sayı ile karar verilmiştir.

11-10/195-67

İlgili karar uyarınca düzenlenen 15.02.2011 tarih ve 2010-1-355/ÖA-11-192.MMÖ sayılı Öneraştırma Raporu 18.02.2011 tarih ve REK.0.05.00.00-110/40 sayılı Başkanlık önergesi ile 11-10 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da; Madinsan ve ortakları olan firmaların alçı taşı madeni pazarında Kanun'un 4. ve 6. maddelerini ihlal eder nitelikte faaliyette bulunduğu yönünde bir bulguya ulaşılamadığı, bu nedenle taraflar hakkında soruşturma açılmasına yer olmadığı görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Madinsan ve Ortakları

Madinsan, 11.01.2001 tarihinde, alçı taşı pazarında faaliyet gösteren ve toz alçı pazarının en büyük 4 teşebbüsü olan, Dalsan Alçı Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Dalsan), Doğan Alçı Panel Üretim Sanayi İthalat İhracat Pazarlama Ticaret A.Ş. (Doğan Alçı), Tepe-Knauf İnşaat ve Yapı Elemanları Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Knauf) ile ABS Alçı ve Blok Sanayi A.Ş. (ABS) tarafından, *"her türlü madenlerin, maden haklarının ve arama ve işletme ruhsatlarının alınması, madenlerin işletilmesi veya işlettilmesi, her türlü maden ham ve yarı mamul ve mamullerinin temini, alımı, satımı, ihraç ve ithali, her türlü madenlerin ve maden haklarının acentelik, komisyonculuk ve ticaretini yapmak"* amacı ile bir anonim şirket olarak kurulmuştur.

22.10.1999 tarihli Bakanlar Kurulu kararıyla, 3213 Sayılı Maden Kanunu kapsamına alınan alçı taşı sahaları arasında yer alan Ankara Bala yöresindeki alçı taşı madeni rezervleri, işletme ruhsatı verilmek üzere bir bütün halinde ihale edilmiştir. 11.08.2000 tarihli ihaleyi Doğan Alçı'nın ortaklarından Seyhan DOĞAN kazanmıştır. Madinsan'ın kurulmasının ardından, 31.01.2001 tarihinde, Seyhan DOĞAN söz konusu ruhsatı Madinsan'a devredilmiştir.

31.08.2005 tarihinde ABS, Dalsan ve Knauf dışındaki dördüncü ortak olan Doğan Alçı, Madinsan'daki ortaklık hisselerini mevcut ortaklara eşit oranda devretmiştir. İlgili işlemler sonrası yönetim kurulu üye sayısı 3 olarak belirlenmiş ve bu değişiklik 06.10.2005 tarihinde Ankara Ticaret Sicil Memurluğunca tescil edilerek hüküm kazanmıştır. Bu devir sonrasında, eşit oy hakkına sahip 3 teşebbüs Madinsan yönetim kurulunda eşit oranda temsil edilmektedir.

I.2. İlgili Pazar

Şikâyete konu olan Madinsan'ın faaliyetleri bakımından ilgili ürün pazarı "alçı taşı pazarı", ilgili coğrafi pazar ise "Ankara ili ve batısı" olarak belirlenmiştir.

I.3. Madinsan Soruşturması

Madinsan'ın faaliyetlere başlamasının ardından alçı taşı pazarında faaliyet gösteren çeşitli teşebbüslerden; Ankara ili Bala ilçesi hudutlarındaki alçı taşı sahalarına ait işletme ruhsatlarının tamamının sektörde faaliyet gösteren 4 büyük teşebbüs tarafından ele geçirildiği, ardından söz konusu ruhsatların bu teşebbüsler ve sahipleri tarafından kurulan Madinsan'a devredildiği ve toz alçı pazarında kartelleşmeye doğru gidildiği, bu yolla diğer alçı ürünleri üreticilerinin zor durumda bırakıldığı yönünde Kuruma şikâyetler iletilmiştir. Bu şikâyetler kapsamında yapılan öneraştırma sonucunda konuya ilişkin soruşturma açılmış olmakla birlikte, nihai Kurul kararında hakkında soruşturma yürütülen teşebbüslerin 4054 sayılı Kanununun 4. maddesini ihlal etmediği sonucuna ulaşılmıştır. Kurulun 27.09.2002 tarih ve 02-57/748-304 sayılı bu kararında;

11-10/195-67

90 - Madinsan'ın toz alçı ve türev ürünleri pazarında faaliyet gösteren teşebbüsler tarafından kurulan ve toz alçı pazarının üst pazarı olarak nitelendirilen alçı taşı pazarında faaliyet gösteren bir ortak girişim şirketi olduğu,

- Her ne kadar ortak girişim şirketi ile bu şirketin kurucuları olan teşebbüsler arasında alçı taşı alım satımı konusunda bir ilişki beklenmekteyse de fiiliyatta durumun böyle olmadığı ve Madinsan'ın ana sözleşmesinde sayılan faaliyet alanları içerisinde ocak işletmeciliği bulunsa da, fiili olarak ocak işletmeciliği yapmadığı,

- Redevans sözleşmeleri incelendiğinde Madinsan tarafından, ocak işletmecilerince çıkarılan alçı taşlarının kimlere hangi koşullarda ve nasıl satılacağı belirlenmediği ve dolayısıyla ocak işletmecilerinin bu konuda tamamen bağımsız olduklarının anlaşıldığı,

gereklileriyle;

100 *"Hakkında soruşturma yürütülen tarafların kurucusu oldukları Madinsan A.Ş.'nin ana sözleşmesi ile faaliyetleri dolayısıyla Dalsan Alçı Sanayi ve Ticaret A.Ş.; Doğan Alçı Panel Üretim Sanayi İthalat İhracat Pazarlama Ticaret A.Ş.; Tepe-Knauf İnşaat ve Yapı Elemanları Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile ABS Alçı ve Blok Sanayi A.Ş.'nin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal etmediklerine, sonuç olarak, 4054 sayılı Kanun'un hükümlerine aykırı bir eylem tespit olunmadığından, haklarında soruşturma yürütülen teşebbüslere yönelik olarak cezai işlem uygulanmasına gerek bulunmadığına oyçokluğu ile karar verilmiştir."*

I.4. Madinsan'ın Menfi Tespit/Muafiyet Talebi

110 Madinsan'ın 06.05.2008 tarihli başvurusu çerçevesinde, Kurul, Ankara-Bala yöresindeki alçı taşı havzasında havza işletmeciliğine dönüşüm ve kırma tesisinin kurulması ve bayilik ağı oluşturulması talebini değerlendirerek, 24.07.2008 tarih ve 08-47/650-247 sayılı kararı ile söz konusu işleme, 4054 Sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olması nedeniyle menfi tespit belgesi verilemeyeceğine, ancak 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında muafiyet tanınmasına oybirliği ile karar vermiştir.

Kurul, bu bireysel muafiyet kararına temel teşkil eden olumlu ve olumsuz koşullara ilişkin olarak özetle şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

- Madinsan tarafından verilen karar doğrultusunda, lisans sahibi olduğu madencilik sahalarında, ocak sisteminden havza sistemine geçilecektir. Bu ise tek elden planlanacak kazılarla daha fazla maden cevheri çıkarılmasına olanak sağlayacağından ve üretim zayıflatırını azaltacağından ekonomik bir gelişme sağlanabilecektir.

120 - Havza sistemine geçiş ile birlikte, daha az maden alanında daha fazla cevher çıkartılabilecek, ayrıca maden alanı daha derinlemesine kazılabilecektir. Bunun sonucunda, söz konusu maden sahasının ömrü uzayacak ve arz güvenliğinin sağlanmasıyla tüketiciler de bundan yarar sağlayabileceklerdir.

130 - Öte yandan havza yönetimine geçildikten sonra, hâlihazırda ocak sistemi ile cevher çıkartmakta olan bireysel madenciler Madinsan'ın bayisi konumuna geçecekler, ancak kendileri bağımsız pazarlama imkânlarını koruyacaklardır. Bu nedenle hem alçı taşının pazarlanmasında rekabetçi yapı korunacak ve havza sisteminde tek elden sadece Madinsan'ın maden çıkartma işlemini üstlenmesi dışında rekabet sınırlanmayacağından, anılan olumlu gelişmelerin gerçekleşmesi için gereğinden fazla rekabet sınırlandırılması gerçekleştirilmeyecektir.

11-10/195-67

I.5. Yapılan Tespitler

Raportörlerin görüştüğü Madinsan yetkililerince, konu ile ilgili olarak şu hususlar belirtilmiştir: Madinsan, hâlihazırda maden sahasında havza sistemine geçmek için aldığı yönetim kurulu kararı için Rekabet Kurulu'na başvurmuş ve muafiyet almıştır. İlgili şikâyette, bugüne dek maden sahasının verimli işletilemediği konusu ifade edilmektedir. Ancak söz konusu etkinliğin sağlanabilmesi için maden sahasında, ocak sisteminden havza sistemine geçişin sağlanması ve bu çerçevede öncelikle maden kırma tesislerinin kurulması gerekmektedir. Kırma tesisinin yatırımına devam edilmektedir. Bu tesislerin yatırımının bitmesiyle birlikte Madinsan bu sahadaki tek maden çıkarıcı haline gelecek, hâlihazırda sahadaki maden ocaklarını işletenler de Madinsan bayii olacaklardır. Yine söz konusu muafiyet gereği, bu bayilerin pazarlama ve fiyat belirleme kararlarına Madinsan müdahale etmeyecektir.

Buna ek olarak, Madinsan'dan, elde edilen bir belgeye göre, Madinsan'ın, redevans ücretlerinden oluşan ciroları ile madenlerden çıkartılan, alçı ve çimento fabrikalarına satışı gerçekleştirilen toplam maden miktarları aşağıdaki gibidir:

Tablo: Madinsan'ın geçmiş yıl ciro ve maden istihraç bilgileri

Yıl	Madinsan Cirosu (TL)	Çıkartılan Toplam Maden (Ton)	Alçı Fabrikalarına Satılan (Ton)	Çimento Fabrikalarına Satılan (Ton)
2010
2009
2008
2007
2006

Raportörlerce Öneri safhasında şikâyetçi Şahinler Madencilik yetkililerine ulaşamamış, ayrıca şirketin başvuruda bildirilen adreste bulunmadığı tespit edilmiştir.

I.6. Değerlendirme

Kurulun yukarıda yer verilen, 27.09.2002 tarih ve 02-57/748-304 sayılı kararında benzer konudaki şikâyetler değerlendirilerek, mevcut piyasa koşulları dikkate alınmış ve sonuç olarak, 4054 sayılı Kanun hükümlerine aykırı bir eylem tespit olunmadığından, haklarında soruşturma yürütülen teşebbüslere yönelik olarak cezai işlem uygulanmasına gerek bulunmadığına karar verilmiştir. Öneri sürecinde yapılan incelemeler çerçevesinde farklı bir bulguya rastlanmamıştır.

Madinsan yetkilileri Raportörlerle yaptıkları görüşmelerde, Madinsan'ın sahasından toplanan madenlerin sadece mevcut ortaklarına değil, diğer işletmelere de satıldığını, bu satışın ... ayrı redevans şirketi tarafından gerçekleştirildiğini, bu çerçevede herhangi bir müşteri kısıtlamasının bulunmadığını ifade etmişlerdir.

Tablo'daki satış bilgilerinden anlaşıldığı üzere, 2009 yılından sonra ilgili ürünün satış miktarlarında ciddi azalmalar meydana gelmiştir. Bunun nedeninin 2008 yılı sonunda çıkan krizin etkilerine bağlı olduğu kanaatine varılmıştır. Öte yandan, Madinsan'ın ruhsat sahibi olduğu maden sahasında madencilik yapan şirketlerin satış yaptıkları alçı ve çimento fabrikalarına bakıldığında, bunların sadece Madinsan'ın ortağı olan teşebbüslere ait şirketler olmadığı, farklı firmalara da satış yapıldığı anlaşılmaktadır. Örneğin 2010 yılında

11-10/195-67

170 satışların %... 'sinin Madinsan ortaklarına, kalanının başka firmalara yapıldığı; 2009 yılında bu oranın %... olduğu; önceki yıllar için de benzer bir satış profilinin olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, Madinsan'ın üretimini kısıtladığı veya redevans şirketlerine etkide bulunarak piyasadaki rekabet koşullarını belirlediği iddiasının gerçekçi olmadığı neticesine varılmıştır.

Şikâyet dilekçesinde, mevcut yapıda maden sahasının etkin kullanılmadığına değinilmektedir. Şikâyet dilekçesinde söz konusu kullanım etkinsizliği ve şikâyet edilen konuya ilişkin herhangi bir detaya yer verilmemektedir. Madinsan'da yapılan incelemelerde de şikâyet konusuyla ilgili yeni bir bulguya rastlanmamıştır.

Bu bilgiler çerçevesinde şikâyet konusuna ilişkin olarak bir soruşturma açılmasına gerek olmadığı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

180 Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.